

בש"פ 283/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 283/14

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על מעצר עד תום ההליכים

תאריך הישיבה: ט"ו בשבט התשע"ד (16.1.2014)

בשם העורר: עו"ד שי וולשטיין

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת נ' בן אור) לדחות את בקשת העורר לעיון חוזר בהחלטה לעצרו עד לתום ההליכים נגדו.

1. בכתב אישום מתוקן שהוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים הואשם העורר בעבירות של אינוס קטינה שטרם מלאו לה ארבע עשרה, מעשה סדום בקטינה שטרם מלאו לה ארבע עשרה ומעשים מגונים בקטינה שטרם מלאו לה ארבע עשרה. לפי כתב האישום, בתקופה שבין 1989-1993 ביצע העורר עבירות מין בחברתה של אחותו

עמוד 1

שהתגוררה בסמוך אליו, כאשר היא הייתה בת 9-13. במסגרת הסדר טיעון הוסכם כי העורר יודה וירשע בעבירות שיוחסו לו, ושיוטלו עליו שנתיים וחצי מאסר בפועל; קנס בסך 10,000 ש"ח או שלוש שנות מאסר תמורתו; פיצויים למתלוננת בסך 216,000 ש"ח; וכן מאסר על תנאי למשך 3 שנים. ביום 8.4.2003 הורשע העורר על פי הודאתו, וסמוך לכך יצא מן הארץ - בטרם התקיים הדיון בטיעונים לעונש - ונמנע מלשוב. בחלוף עשר שנים אותר העורר, לאחר מאמצים רבים, באמצעות המחלקה הבינלאומית והרשויות בקנדה. לאחר שהיה עצור בקנדה חמישה חודשים הוא הוסגר לישראל בהסכמה.

2. לאחר הסגרתו לישראל נעצר העורר בהחלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת נ' בן אור) מיום 2.10.2013 עד לתום ההליכים, והחלו דיונים בתיק העיקרי נגדו. לאחר כחודשיים הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטת המעצר. זאת, בעקבות בקשה שהגישה המשיבה במסגרת ההליך העיקרי לפתוח את הסדר הטיעון כך שהודאת העורר תיוותר על כנה ואילו ההסכם לעניין העונש יבוטל והיא תוכל לטעון לעונש חמור יותר. בקשת העורר לעיון חוזר נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטת נ' בן אור) ביום 2.1.2014. נקבע כי לא נמצאה עילה לעיון מחדש שכן החשש מהימלטות העורר לא השתנה ותלוי נגדו עונש מאסר משמעותי. טענת העורר שלפיה בקשת המשיבה לפתוח את הסדר הטיעון תוביל להתמשכות ההליכים באופן שמצדיק לשקול מחדש את המשך המעצר נדחתה על ידי בית משפט קמא. בית המשפט ציין כי טרם התקבלה החלטה בבקשה זו וכי הדיון הבא בתיק העיקרי קבוע ליום 25.2.2014. לצד זאת, הובהר כי במידה שהסדר הטיעון יבוטל במלואו, יותר לעורר לחזור בו מהודאתו, ויהיה צורך לנהל את המשפט מתחילתו, תהיה לכך משמעות בשאלת המשך המעצר של העורר. בית המשפט הדגיש בצד האמור, כי אין בכך כדי להביע עמדה בשאלת המשך המעצר, ככל שהדבר יקרה.

3. מכאן הערר שלפניי, שבו מבקש העורר לקבוע כי בקשת המשיבה לפתוח את הסדר הטיעון מהווה שינוי נסיבות המצדיק לבחון מחדש את המשך מעצרו, וכי ניתן בנסיבות העניין לקבוע תנאים לשחררו. לטענת העורר, בקשת המשיבה לבטל באופן חלקי את הסדר הטיעון העלתה בהליך העיקרי סוגיות מורכבות לדיון, ובתוך כך את השאלה אם יכולה המדינה להגיש, ככל שהסדר הטיעון יבוטל באופן מלא, את כתב האישום המקורי, בהינתן העובדה שבקשת ההסגרה לקנדה נסמכה על כתב האישום המתוקן. בעקבות בקשת המשיבה דחה בית המשפט המחוזי את הדיון בתיק העיקרי בחודשיים, על מנת לאפשר למדינת ישראל לבחון את האפשרות לבקש מקנדה היתר לשנות את תנאי ההסגרה כדי שתוכל להגיש נגד העורר את כתב האישום המקורי ככל שיבוטל הסדר הטיעון. העורר טוען כי דחיית מועד הדיון והקשיים שנגרמו בשל התנהלות המשיבה אינה מצדיקה את הותרתו במעצר. עוד נטען כי במידה וההסדר כולו יבוטל והתיק יתנהל מראשיתו ברי כי אין הצדקה להותירו במעצר. לטענת העורר יציאתו מהארץ בטרם נגזר דינו נעשתה במצב בו הוא היה משוחרר ללא כל תנאים מגבילים ומבלי שהופקד דרכו והוצא נגדו צו עיכוב יציאה מן הארץ. בשונה מכך, כיום ניתן לשחררו בתנאים מגבילים אשר יוכלו להבטיח שהוא לא יימלט מהארץ. עוד נטען כי לא קיימת עילת מסוכנות או חשש מהימלטות מהארץ נוכח העובדה שהעורר הוא אדם נשוי ואב לארבעה ילדים שכולם חזרו עימו לארץ ושמאז העבירות נושא כתב האישום - שחלקן בוצעו עוד בהיותו קטין - חלפו עשרות שנים שבהן הוא לא הורשע באף עבירה. לסיום, נטען כי קיימים תקדימים לשחרור בתנאים מגבילים של נאשמים או אסירים שנמלטו לחו"ל בעבירות חמורות באותה המידה.

4. בדיון שהתקיים לפניי סמכה באת כוח המשיבה את ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי. לטענתה, העובדה שהעורר ברח מהארץ עם משפחתו והצליח להימלט מהרשויות במשך 10 שנים בקנדה מלמדת על תחכום רב ועל חשש ממשי להימלטות שנייה. עוד צוין כי העורר הסכים להסגרתו רק בחלוף מספר חודשים ממעצרו בקנדה ולא באורח מיידי. המשיבה הוסיפה וטענה כי לעורר לא עומדת לו חזקת החפות נוכח הודאתו בעבירות החמורות והרשעתו בהן וכי תלוי

5. לאחר בחינת נימוקי הערר ושמיעת טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי דינו להידחות. עילת המעצר היא החשש שמא יבקש העורר להתחמק מהליכי שפיטה (סעיף 21(א)(1)(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), התשנ"ו-1996). בענייננו, אין מדובר בחשש ערטיילאי, אלא בחשש מוחשי וברור להימלטות מן הדין. העורר יצא מהארץ - לאחר שהורשע בדין - והוחזר רק עשר שנים לאחר מכן בעקבות מעצרו במדינה זרה והסגרתו לישראל. אמנם, העורר לא הפר ביציאתו מהארץ את תנאי שחרורו שכן הוא לא היה נתון באותה עת בתנאים מגבילים כלשהם. אולם, בחירתו לעזוב את הארץ בסמוך להרשעתו ובטרם נגזר דינו, והעובדה שהוא הוחזר לישראל רק עשר שנים לאחר מכן בעקבות פעולות איתור מאומצות ושיתוף פעולה בינלאומי, מלמדים כי החשש האמור הינו בעל עצמה ממשית. כידוע, שאלת השחרור לחלופת מעצר תלויה, במידה רבה, ביכולת ליתן בנאשם אמון. זו מוסקת, בין היתר, מעברו של הנאשם, מהתנהגותו של הנאשם במהלך האירועים נושא כתב האישום ולאחריהם ומנסיבות המקרה כולן (ראו, למשל, בש"פ 1352/07 פאחל נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (2.2.2007)). בענייננו, העורר ניצל לרעה את האמון שניתן בו בעת ששוחרר ללא תנאים מגבילים במהלך משפטו והתחמק במשך כעשור שנים מרשויות האכיפה. לכך יש ליתן משקל של ממש בבואנו לבחון את בקשתו לעיון חוזר ולשחרורו ממעצר בתנאים מגבילים (השוו: בש"פ 1218/12 מדינת ישראל נ' גרינבאום (10.2.2012)). עוד יש לקחת בחשבון את תקופת המאסר המשמעותית הצפויה לעורר ואת העובדה כי הוא כבר הורשע בעבירות ומכאן כי לא עומדת לו חזקת החפות (ראו, למשל, בש"פ 3715/13 שבלי נ' מדינת ישראל, פסקה ט (30.5.2013)).

6. לא מצאתי כי בקשת המשיבה לפתוח את הסדר הטיעון מצדיקה בנקודת הזמן הנוכחית עיון מחדש בשאלת המעצר. השערותיו של העורר ביחס להחלטתו הצפויה של בית המשפט המחוזי בבקשת המשיבה בהליך העיקרי ולהשלכתה על הימשכות ההליך הן תיאורטיות בלבד בשלב זה ולא ניתן להיסמך עליהן כאדן לבקשה. כפי שציין בית המשפט המחוזי, ביטולו של הסדר הטיעון במלואו עשוי להוות עילה לשקילה מחדש של המשך מעצרו של העורר (ולמותר לציין כי אין באמור משום נקיטת עמדה לגופה בשאלת המעצר, אם כך יקרה). בנקודת הזמן הנוכחית מקובלת עלי מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי אין עילה לעיון מחדש בשאלת המעצר.

הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, ט"ז בשבט התשע"ד (17.1.2014).

שׁוֹפֵט